

Geloven maakt gelukkig

WIJNAND VAN DUINEN

AUTEUR

Johan Graafland is hoogleraar economie aan Tilburg University.

THEMATIEK

De auteur heeft twee jaar lang onderzoek gedaan naar de relatie tussen geloof en geluk. Hierin is niet alleen het christelijk geloof meegenomen, maar ook o.a. het joodse, islamitische en boeddhistische geloof.

VISIE

Overtuigend toont Graafland aan dat geloven gelukkiger maakt. Hij doet dit in een *systematic review*-achtige opzet: de cijfers van tientallen studies op dit onderwerp zijn verzameld en overzichtelijk gepresenteerd. Dat geloven niet alleen gelukkiger maakt door correlaties als welvaart, relaties, gemeenschapsvorming etc., maar ook intrinsiek, toont hij aan door gecorrigeerde data weer te geven. En aanvullende informatie toont: een sterker geloof maakt gelukkiger dan een zwak geloof.

WAAROM WEL LEZEN

Het tweede deel van het boek bevat 'een kleine theologie van geluk', het maakt scherp duidelijk dat bijbels ge-

luk heel anders is dan het 'hedonistische geluk' van onze maatschappij.

WAAROM NIET LEZEN

Deze 'kleine theologie' beslaat slechts de kleinste tweede helft van het boek. Het eerste deel is erg droog, bevat veel herhaling en is al met al moeilijk door te komen. Er zijn telkens enkele pagina's met antwoorden van mensen uit de omgeving van de auteur van vragen over geloof en geluk toegevoegd, maar deze zijn te kort om het meeslepend te maken en maken geen verbinding met de gepresenteerde onderzoeksresultaten.

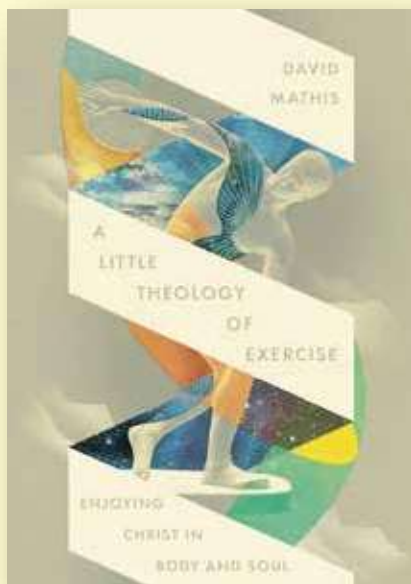
Geloven maakt gelukkig

Johan Graafland

KokBoekencentrum
juni 2025 | 272 pagina's
ISBN 9789043543170 | € 22,99

A Little Theology of Exercise

ANTONETTE SMELT

AUTEUR

Mathis is een Amerikaanse theoloog en voorganger. Hij schreef onder anderen *Habits of Grace*: over hoe je als christen je relatie met God kan verdiepen. Ook is hij betrokken bij *Desi-*

ringGod.org als redacteur en auteur. Deze organisatie publiceert artikelen, boeken en podcasts om christenen te helpen groeien in hun liefde en toewijding aan God.

INHOUD

Aan de hand van verwijzingen naar Bijbelteksten, voornamelijk uit de brieven van Paulus, laat de auteur zien dat het belangrijk is voor een christen om voldoende te bewegen en zo goed voor zijn of haar lichaam te zorgen. Hij stelt dat bewegen niet alleen fysieke gezondheid dient maar ook geestelijke vreugde kan geven. De huidige passieve leefstijl is volgens hem niet alleen ongezond voor ons lichaam, maar ook een bedreiging voor ons geestelijk leven. Hij koppelt de bereidheid om te bewegen aan de bereidheid je in te zetten voor de ander.

CITAAT

"In the service of love, we want to get (and keep) our bodies, depending on our season of life, in the condition needed to serve God's calling on us to love others."

VISIE

De auteur doet een oproep om na te gaan hoe fysieke inspanning onze spirituele gezondheid en vreugde kan vergroten. Hij vraagt: "Ben je bereid om gebruik te maken van het lichaam dat God je heeft gegeven, of heb je de gewoonte ontwikkeld om het zo weinig mogelijk te gebruiken?"

WAAROM WEL LEZEN

Het boekje biedt een theologische onderbouwing voor onze inzet om mensen te motiveren tot een gezonde leefstijl. Daarbij gaat het er niet om dat we een zo fit en strak mogelijk lijf hebben of zo lang mogelijk zullen leven, maar dat we, met het lichaam dat we hebben gekregen, het goede doen en de ander dienen.

A Little Theology of Exercise

David Mathis

Crossway | juli 2025
100 pagina's | ISBN 9781433598678
€ 11,82

Goed voor de geest

DIANNE VAN DAM-NOLEN

AUTEUR

Hanneke Schaap-Jonker is theoloog en psycholoog, verbonden aan de VU Amsterdam als hoogleraar klinische godsdienstpsychologie en rector van het Kennisinstituut christelijke ggz (Kicg). Dit boek verbindt bij uitstek haar vakgebieden: geloof en psychologie, geschreven vanuit de huidige wetenschap en met het hart van een hulpverlener.

THEMATIEK

'Een kennismaking' met de godsdienstpsychologie is dit boek, waarbij Schaap-Jonker op knappe manier en in rijke taal laat zien dat dit een vakgebied is dat iedereen raakt. De doelgroep van het boek is breed: 'iedereen met maar een beetje interesse', ggz-professionals, pastores, mensen in het onderwijs, vrijwilligers enzovoort. Het doel is niet alleen kennisoverdracht, maar juist ook – door meer kennis en inzicht – bijdragen aan onderling begrip en handvatten bieden voor de praktijk. Het boek is inderdaad inleidend van aard, maar heel divers in de thema's die besproken worden. Kennismaken, enthousiasmeren en diepgang bieden is goed afgewogen in het boek; wat mij betreft een knappe eigenschap van Schaap-Jonker.

OPBOUW

Een voorwoord is niet altijd aansprekend, maar Schaap-Jonker schrijft vanaf het eerste moment pakkend en met veel enthousiasme. Ze heeft haar – mooi in vierkante vorm uit-

gegeven – boek ingedeeld in zes keer vijf hoofdstukken. Het getal vijf als structuur: een knipoog naar het tweede lustrum van het Kicg, een mooie aanleiding om met dit boek ook wetenschappelijke studies vanuit het Kicg onder de aandacht brengen. Een knap staaltje valorisatie van wetenschap. Thema's die voorbijkomen zijn o.a. godsdienstpsychologische concepten m.b.t. geloof, zingeving en gezondheid, relaties tussen psyche en geloof, aandachtspunten voor begeleiding. De opbouw maakt dat je de hoofdstukken los van elkaar kunt lezen, of dat je soms na een paar hoofdstukken de tijd wilt nemen om het even te laten bezinken.

AANSPREKENDE CITATEN

"Geen kers op de taart, maar kersentaart": de existentiële dimensie is geen leuk extraatje in de behandeling, maar "als professional ben je het aan jezelf en aan de ander verplicht om de existentiële dimensie te integreren in je behandeling en begeleiding". Serveer elke cliënt kersentaart.

WAAROM NIET LEZEN

Door de vele verschillende in kijktjes in godsdienstpsychologische concepten, wetenschappelijke inzichten en praktijkvoorbeelden wordt er veel besproken in dit compacte boek. Het inleidende karakter houdt het taalgebruik laagdrempelig (ook fijn voor artsen). Schaap-Jonker is vlot van pen, gebruikt geen omhaal van woorden en legt tegelijkertijd emotie en compassie in haar boek. Het boek nodigt uit tot verdere verdieping, hoewel zeker niet direct nodig, omdat het boek al rijk is in zichzelf. De beschreven casuïstiek is herkenbaar en vanuit theorie wordt steeds de koppeling naar het alledaagse gelegd (de spreekkamer, maar ook het alledaagse in vriend of gemeentelid zijn).

Goed voor de geest -
Over geloof en psychologie
Hanneke Schaap-Jonker

KokBoekencentrum
juni 2024 | 160 pagina's
ISBN 9789043541435 | € 17,99

Een dun streepje toeval

ANNET BOS

AUTEUR

Remke van Staveren is psychiater en heeft verschillende boeken geschreven over de ggz. Ook nam ze het initiatief voor de beweging HART voor de ggz, die zich inzet voor herstelondersteunende en menselijke geestelijke gezondheidszorg. Eerder was van Staveren huisarts en docent medische communicatie.

THEMATIEK

Midden in de coronatijd kreeg de schrijfster last van mentale klachten (met name angst) die dusdanig erg waren dat zij thuis kwam te zitten. Ze vertelt haar persoonlijke verhaal, dat tegelijkertijd voor de meeste lezer ook een herinnering zal zijn aan de zogenaamde coronajaren. Terwijl zij vertelt over de moeilijke periode in haar eigen leven, gaat ze in op factoren die van invloed zijn op mentaal welzijn in het algemeen. Zaken die de revue passeren zijn onder andere bewegen, samen zingen, lotgenotencontact, sociale contacten en psychofarmaca. Al deze dingen leken de schrijfster te helpen in haar herstel en zijn wellicht ook helpend voor een lezer in dezelfde situatie (of voor uw patient); of was het toch de tijd die heling bracht?

WAAROM WEL LEZEN

De thema's die te maken hebben met mentale gezondheid en worden

besproken in dit boek zijn herkenbaar en breed, en dat maakt dit boek vrijwel voor iedereen interessant. Onderwerpen waar je op zichzelf al een boek over kunt schrijven komen nu allemaal kort aan bod. Verder leest het boek heel makkelijk weg.

WAAROM NIET LEZEN

Omdat het boek zo breed en vaak algemeen is, mis je de diepgang. Voor mensen die zich regelmatig bezig houden met mentale gezondheid zal er vermoedelijk niet veel nieuwe informatie te vinden zijn in dit boek.

CITAAT

“Herstellen is leren leven zoals jij dat wil, ondanks de klachten.”

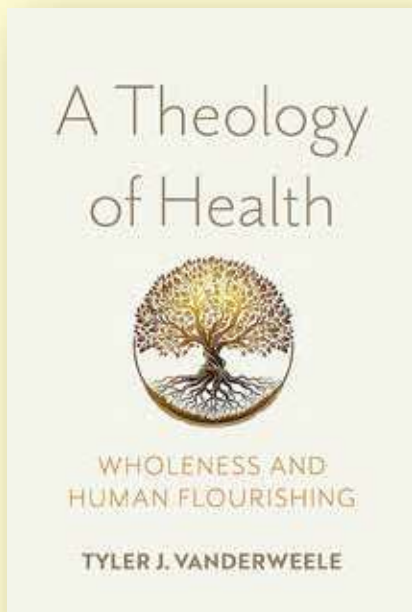
“Het is nooit te laat om je leven een nieuwe wending te geven.”

**Een dun streepje toeval -
Hoe een psychiater mentaal
herstelde en jou dat ook gunt**
Remke van Staveren

Uitgeverij Boom | maart 2025
206 pagina's | ISBN 9789024469109
€ 22,95

A Theology of Health

ANTONETTE SMELT

THEMATIEK

Welke invloed hebben de cultuur waarin we leven en onze religieuze overtuigingen op onze opvattingen over gezondheid? Volgens Tyler Vanderweele moet deze vraag vaker gesteld worden. Een gesprek hierover kan namelijk richting geven in keuzes die gemaakt moeten worden in de zorg. In dit boek doet hij een voorzet voor een christelijke theologie van gezondheid vanuit rooms-katholiek perspectief.

AUTEUR

Vanderweele is epidemioloog en hoogleraar aan de Harvard School of Public Health waar hij zich bezighoudt onderzoek naar het onderwerp 'floreren' (wanneer komen mensen tot bloei en hoe kan je dit bevorderen). Daarnaast houdt hij zich al jaren bezig met de relatie tussen religie en gezondheid als mededirecteur van het Harvard Initiative on Health, Religion and Spirituality.

OPBOUW

Dit omvangrijke boek bevat drie delen: Gezondheid en heelheid, Ziekte en zonde en Genezing en redding. De auteur werkt zijn betoog uit aan de hand van stellingen die hij toelicht en (in vaak zeer uitgebreide voetnoten) theologisch onderbouwt door te refereren aan de *Summa Theologica* van Thomas van Aquino en pauselijke publicaties. Daarnaast refereert hij regelmatig aan (sociaal)wetenschappelijk onderzoek.

VISIE

Het boek is te omvangrijk om hier helemaal recht te doen. Ik noem de drie belangrijkste inzichten die behulpzaam kunnen zijn in de (publieke) gezondheidszorg:

1. Gezondheid is een staat van heelheid waarin de mens floreert en tot zijn doel komt.
2. Er moet meer aandacht komen voor individuele en collectieve zonde als oorzaak van ziekte.
3. Gezondheid kan worden bevorderd door aandacht voor zaken als karaktervorming, gemeenschap, vergeving en verzoening. De kerk kan hier een belangrijke rol in spelen.

WAAROM NIET LEZEN

In zijn de theologische onderbouwing van de definitie van gezondheid hinkt de auteur op twee gedachten. Hij gebruikt het concept floreren maar stelt ook dat het in het leven uiteindelijk gaat om het één worden met God. Hij komt er niet helemaal uit hoe deze twee zich tot elkaar verhouden. Dat is jammer omdat dit een belangrijke vraag is in de zorg: moeten we streven naar perfectie en maximaal floreren, of gaat het in de zorg om iets anders?

WAAROM WEL LEZEN

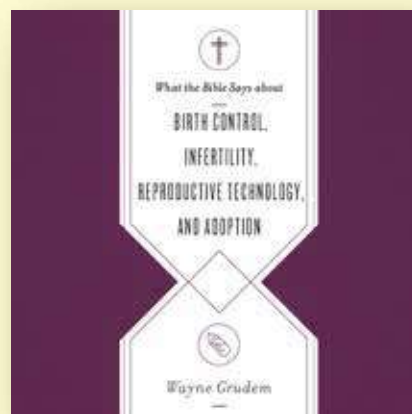
Het boek is vernieuwend in de poging om vanuit christelijk perspectief suggesties te doen voor een andere kijk op gezondheid en op gezondheidszorg.

A Theology of Health
Tyler J. Vanderweele

University of Notre Dame Press
september 2024 | 369 pagina's
ISBN 9780268208332 | € 42,99
(of kosteloos te downloaden via
www.jstor.org).

What the Bible says about birth control, infertility, reproductive technology and adoption

EDWARD GROENENBOOM

AUTEUR

Wayne Grudem (1948) is een Amerikaans gereformeerd baptistisch theoloog die doceert aan het Phoenix Seminary in Arizona. Hij publiceerde tal van boeken, was *general editor* bij de uitgave van de *ESV Study Bible* en hoofd van de *Council on Biblical Manhood and Womanhood*.

INHOUD

Dit boekje is een deeltje in de serie *What the Bible says about...*, die een beknopte Bijbelse handleiding wil bieden bij ethische vragen. In drie hoofdstukken wordt ingegaan op vragen rondom anticonceptie, voortplantingsgeneeskunde en adoptie. Het is een samenvatting van wat Grudem eerder schreef in zijn boek *Christian Ethics*. Kinderen zijn volgens de Bijbel een zegen en geen last. Dat is voor Grudem het uitgangspunt. Vanuit deze grondhouding beschouwt hij anticonceptie als tijdelijk acceptabel binnen een huwelijk mits de gebruikte middelen niet ingrijpen na de conceptie. Technieken die behulpzaam zijn om zwanger te raken acht hij hulpmiddelen om aan Gods bedoeling tot voortplanting gehoor te geven. Ivf is acceptabel mits gebruikt binnen een huwelijk en zonder restembryo's. Donorinseminatie, draagmoederschap en genetische screening voorafgaande aan embryo-implantatie bij ivf worden afgewezen. Adoptie wordt heel positief benaderd maar in slechts 2 pagina's behandeld.

WAAROM WEL/NIET LEZEN

De grote kracht van dit boekje is de helderheid en het rechtstreeks terugvoeren van argumenten op bijbelteksten. Het zette voor mij zaken weer eens heel overzichtelijk op een rij. De zwakte is de beknoptheid. Op niet alle vragen zijn kant en klare antwoorden te geven zoals dit boekje wel lijkt te doen. Verder wil je, als je als dokter dagelijks met seculiere collega's werkt, ook meer argumenten dan Schriftwoorden alleen. Tenslotte: aardig is om zijn aanbeveling te lezen voor het *bioethics statement* van onze Amerikaanse zusterorganisatie CMDA (noot 28).

What the Bible says about birth control, infertility, reproductive technology and adoption
Wayne Grudem

Crossway | februari 2021
96 pagina's | ISBN 9781433569869
€ 6,90

De autonome route

ANTONETTE SMELT

AUTEUR

Martje van der Brug is een Nederlandse auteur die zich inzet voor verruiming van de mogelijkheden voor een zelfgekozen levenseinde. Ze maakt deel uit van de groep eisers die in 2021 een proces startte tegen de staat met als inzet de afschaffing van de strafbaarheid van hulp bij zelfdoding.

INHOUD

Dit boek beoogt een informatief boek te zijn waarmee een bijdrage wordt geleverd aan het debat over het zelfgekozen levenseinde. De auteur licht de begrippen toe die je in discussies rond het levenseinde tegenkomt en laat zien waar de roep om meer ruimte voor een zelfgekozen levenseinde vandaan komt. Vervolgens geeft ze verschillende

meningen weer in de discussie rond de vraag of hulp bij zelfdoding strafbaar zou moeten blijven of niet en geeft ze haar eigen reactie.

VISIE

Hoewel het een informatief boek beoogt te zijn, is de visie van de auteur heel duidelijk: er moet meer ruimte komen voor een zelfgekozen levenseinde. Het enige wat hiervoor nodig is, is dat iemand zelf het besluit neemt, zonder druk van anderen. Als dit het geval is, moet iemand de mogelijkheid krijgen uit het leven te stappen. De auteur erkent dat er haken en ogen zitten aan de uitvoering, zoals de vraag of kwetsbaren hiermee niet in gevaar komen, maar is ervan overtuigd dat dit onvoldoende reden is om strafbaarstelling van hulp bij zelfdoding te behouden.

WAAROM WEL/NIET LEZEN

Het boek zet het perspectief van voorstanders van een zelfgekozen levenseinde duidelijk neer, maar helaas is het een eenzijdig verhaal. Hoewel er zowel argumenten voor als tegen verruiming van de wetgeving worden genoemd, worden ze niet echt met elkaar in gesprek gebracht. De argumentatie blijft oppervlakkig en autonomie en regie worden gepresenteerd als de enig mogelijke doorslaggevend argumenten. De auteur kiest er helaas voor om existentiële vragen buiten beschouwing te laten omdat sterven volgens haar 'niet zozeer een existentieel vraagstuk als wel een timingsvraagstuk' is.

De autonome route

Martje van der Brug

Mazirel Press | april 2025
200 pagina's | ISBN 9789464565669
€22,50

